สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) ความเห็นเกี่ยวกับ การใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร ในลักษณะการศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. กลุ่มตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ผลข้อมูล
6. การสรุปและรายงานผล
7. การนำเสนอผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูล

ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องจาก เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ วารสาร ตำรา บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์)และเจ้าหน้าที่ของทางพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์

2.1 กลุ่มตัวอย่างประชากร ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 69 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมประชากรทั้งหมด 138 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2.2 เจ้าหน้าที่ทางพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ ในสังกัดรัฐบาลเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง รวมประชากรทั้งหมด 6 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับทั้งอาจารย์และนักศึกษา เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเดียวกัน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสามารถจำแนกในรายละเอียดได้ดังนี้

ลักษณะของเครื่องมือวิจัย

3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2

1. เป็นข้อคำถามสำรวจความคิดเห็นที่เกี่ยวกับ การใช้พิพิธภัณฑ์ในการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ ในด้าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(ทัศนศิลป์) ลักษณะการใช้พิพิธภัณฑ์ในการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ของครูศิลปะ ประโยชน์ของการใช้พิพิธภัณฑ์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและพิพิธภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในวิชาทัศนศิลป์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)โดยได้กำหนดความหมายได้ดังนี้

5 หมายถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึงเห็นด้วยมาก

3 หมายถึงเห็นด้วย

2 หมายถึงไม่เห็นด้วย

1 หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด

3.2 **แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง** (Semi – Structure interview) ซึ่งมีกรอบแนวคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย แต่ผู้วิจัยสามารถดัดแปลงข้อคำถาม โดยให้คงความหมายเดิม และถามข้อไหนก่อนหรือหลังก็ได้ตามสถานการณ์ เพื่อให้คำถามเป็นเรื่องเดียวกัน รวมทั้งยังสามารถตั้งคำถามข้อใหม่เพิ่มเติม ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของทางพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ ในด้านบทบาทและหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ด้านการส่งเสริมการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและพิพิธภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในวิชาศิลปศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยและดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

2. นำโครงร่างเครื่องมือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างเสร็จไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒดังนี้

ก. ครูผู้สอนศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

ข. นักวิชาการทางศิลปศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนในระดับอุดมศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

ค. นักวิชาการทางพิพิธภัณฑ์ ที่มีประสบการณ์ในการสอนในระดับอุดมศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณามาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่กำหนด หาความเที่ยงของแบบสอบถาม(Reliability)โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS/PS + Statical Package for the Social Sciences / personal Computer) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Reliability) ของคอนบราค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n-1}\left[\frac{\sum Si}{Sx}\right]$$

α = ค่าสัมประสิทธ์ความเชื่อมั่น

$\sum Si$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

Sx = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด หรือ กำลังสองของส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน (S.D.)

n = จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม

(ประคอง กรรณสูตร,2542)

ผลจากการนำตัวอย่างแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา หาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) คำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α - Coefficient) ดังนี้คือ 0.95 จากนั้นนำแบบสอบถามไปปรับแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังคณบดี เพื่อขออนุญาติเก็บข้อมูลกับกลุ่มครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยเดินทางเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ทางพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ โดยนัดวันเวลา สถานที่ที่จะสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาการใช้พิพิธภัณฑ์ในการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ ในครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (SPSS/PS + Statical Package for the Social Sciences / personal Computer) แบ่งการวิเคราะห์ตามเครื่องมือดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลผลข้อมูล เป็นหมวดหมู่ นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละด้วยสูตร แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สูตรการคำนวณ **ค่าร้อยละ =** $\frac{\text{จำนวนคำตอบ x 100}}{\text{จำนวนประชากร}}$

ตอนที่ 2 นำข้อมูลแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยได้กำหนดความหมายไว้ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	หมายถึงเห็นด้วยมาก
2.50 – 3.49	หมายถึงเห็นด้วย
1.50 – 2.49	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.49	หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สูตรการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (ประคอง กรรณสูตร,2542)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนน

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

สูตรการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx}{N} - \frac{(\sum fx)}{N}}$$

S.D. = **ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน**

$\sum fx$ = **ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่**

$\sum fx$ = **ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนยกกำลังสองกับความถี่**

N = **จำนวนกลุ่มประชากร**

จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมาย และวิเคราะห์ โดยถือเกณฑ์ข้อมูลทางสถิติที่ได้ นำเสนอเป็นความเรียง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รวมรวม วิเคราะห์แยกประเภท และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

6. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย

นำข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่ามาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงนำเสนอในรูปแบบตารางและแผนภูมิประกอบความเรียงนำเสนอ ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ นำเสนอในรูปแบบความเรียง และนำมาแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละแล้วจึงนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

7. การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจากแบบสัมภาษณ์ ในรูปแบบความเรียง และแจกแจงความถี่เป็นตารางประกอบคำบรรยาย และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามค่าสถิติที่กำหนด แล้วสรุปผลการวิจัยตามจุดประสงค์ของการวิจัย